Skomplikowany system refundowania wyrobów medycznych

Kategoria: Polityka Zdrowotna
Opublikowano: wtorek, 05, grudzień 2017 13:47
Sylwia Cyrankiewicz-Gortyńska
Odsłony: 879

Jak podaje Najwyższa Izba Kontroli, oddziały wojewódzkie NFZ refundowały koszty zakupu wyrobów medycznych tego samego producenta, o tych samych parametrach i właściwościach po zróżnicowanych cenach, przy czym różnice te wynosiły nawet kilkaset procent.

Dane dotyczące wyrobów medycznych są częścią raportu NIK na temat finansowania zadań w 2016 r., o którym piszemy w: *NIK - system ochrony zdrowia w naszym kraju jest wciąż niedofinansowany*

Z informacji NIK wynika, iż polski rynek wyrobów medycznych (m.in. protezy ortopedyczne, wózki inwalidzkie, kule, okulary, soczewki, pieluchomajtki, implanty, środki opatrunkowe) wart jest ok. 10 mld zł. Skomplikowany system finansowania i refundowania tego rodzaju produktów miał zostać uproszczony, ale projekt nowej ustawy regulującej zasady refundacji wyrobów medycznych ciągle nie trafił pod obrady Sejmu.

Poniesione przez NFZ w 2016 r. koszty świadczeń z zakresu zaopatrzenia w wyroby medyczne wyniosły ponad 946 mln zł, co stanowiło 99 proc. wartości planowanej. Tym samym nakłady w powyższej pozycji w latach 2010-2016 wzrosły o 60 proc. (z prawie 590 mln w 2010 r.), przy wzroście kosztów świadczeń zdrowotnych ogółem w tym okresie o 25 proc. Dopłaty pacjentów do poszczególnych wyrobów w 2016 r. wyniosły ponad 639 mln zł, czyli o 19 mln zł mniej niż w 2015 r. (658 mln zł).

Na przestrzeni ostatnich lat zwiększała się liczba świadczeniodawców zaopatrujących pacjentów w wyroby medyczne. Liczba zawartych umów na zaopatrzenie w wyroby medyczne wynosiła 4 432 (na koniec 2016 r.), tj. ponad dwukrotnie więcej niż w 2012 r. (1 878 umów).

W ocenie NIK, Narodowy Fundusz Zdrowia nie dysponował narzędziami do negocjacji wysokości cen wyrobów medycznych, w które zaopatrywany jest pacjent. Umowy zawierane były ze wszystkimi świadczeniodawcami spełniającymi warunki do ich zawarcia, a w konsekwencji oddziały wojewódzkie NFZ refundowały koszty zakupu wyrobów medycznych - tego samego producenta, o tych samych parametrach i właściwościach - po zróżnicowanych cenach. Ich rozpiętość sięgała nawet kilkuset procent, a nawet odnotowano przypadki, gdy ceny tych wyrobów przewyższały ceny wyrobów dostępnych na wolnym rynku.

Postępowania wyjaśniające przeprowadzane przez odziały wojewódzkie NFZ w latach 2015-2016, w sprawach skarg pacjentów dotyczących wyrobów medycznych, wskazują na liczne nieprawidłowości występujące w systemie zaopatrzenia w wyroby medyczne finansowane ze środków publicznych. Chodzi m.in. o sprzedaż przez świadczeniodawców realizujących kontrakty, tych samych wyrobów medycznych w dwóch cenach - wyższej dla pacjentów korzystających z refundacji NFZ, i niższej dla tych samych wyrobów dostępnych bez refundacji, a także zawyżanie cen wyrobów medycznych objętych finansowaniem ze środków publicznych, które znacznie odbiegają od cen detalicznych występujących poza systemem refundacji. W powyższym okresie odziały wojewódzkie NFZ przeprowadziły 120 postępowań kontrolnych w obszarze wyrobów medycznych. Najczęściej występujące nieprawidłowości dotyczyły niezapewnienia pełnego asortymentu wyrobów medycznych (wynikającego z zawartej umowy z NFZ), niezgodności miejsca udzielania świadczeń z miejscem zgłoszonym do umowy, a także wydawania wyrobów medycznych osobom nieposiadającym stosownego upoważnienia.

Fundusz wyjaśnił, że nie ma podstaw prawnych do ustalania marż na refundowane wyroby, gdyż ustawa refundacyjna nie określa zasad, trybu oraz kryteriów ustalania urzędowych cen zbytu na wyroby medyczne przysługujące świadczeniobiorcom na zlecenie osoby uprawnionej, a także wysokości marż

Phoca PDF

hurtowych i urzędowych marż detalicznych dla tych wyrobów.

Dodatkowo należy podkreślić, że wspomniane nieprawidłowości wpływają również na wydatki ponoszone przez PFRON, ponieważ wysokość dofinansowania do wyrobów medycznych refundowanych przez NFZ, przysługująca osobom niepełnosprawnym, uzależniona jest od ceny zakupu wyrobu medycznego.

Mimo, że NFZ od 2013 r. wielokrotnie informował Ministra Zdrowia o występujących nieprawidłowościach, do chwili obecnej nie zostały zmienione stosowne regulacje prawne w tym zakresie. Fundusz wskazywał na możliwe rozwiązania eliminujące lub ograniczające występowanie niepożądanych zdarzeń. Chodzi m.in.: określenie maksymalnej marży na refundowane wyroby medyczne, określenie limitu finansowania za pojedynczą sztukę poszczególnych wyrobów medycznych, szczegółowe określenie wyrobów medycznych poprzez podanie nazwy handlowej (jak ma to miejsce w przypadku wyrobów medycznych wydawanych na receptę: opatrunki, paski do oznaczania glukozy we krwi), stosowanie konkursu ofert i rokowań przy zawieraniu umów na realizację świadczeń z zakresu zaopatrzenia w wyroby medyczne, na zlecenie osoby uprawnionej, oraz ich naprawy, które pozwoliłoby wpływać Funduszowi na kontraktowaną cenę.

Wprawdzie w 2016 r. Minister Zdrowia zainicjował wprowadzenie zmian poprzez nowelizację ustawy refundacyjnej, jednakże do chwili obecnej nie została ona skierowana do Sejmu RP. **W ocenie NIK, Minister Zdrowia, niezależnie od procedowanych projektów ustaw, mógł już wcześniej podjąć doraźne działania mające na celu zapobieżenie występowaniu opisanych wyżej negatywnych zjawisk, m.in. poprzez nowelizację aktów prawnych, do których posiada upoważnienie ustawowe**.

Ponadto NIK wskazuje, że określona przez Ministra Zdrowia zbiorcza sprawozdawczość w zakresie zaopatrzenia w wyroby medyczne nie pozwala na monitorowane faktycznego wykonania refundacji w poszczególnych rodzajach wyrobów (typ, model) i na szczegółową analizę różnic w kwotach refundacji tych samych przedmiotów. Stwarza to ryzyko wydatkowania przez Fundusz środków w nadmiernej wysokości.

Najwyższa Izba Kontroli wnosi o zmianę zasad refundacji wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie osoby uprawnionej, przez nowelizację ustawy o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych, a do czasu wprowadzenia regulacji ustawowych poprzez zmianę aktów prawnych, do których Minister Zdrowia posiada upoważnienie ustawowe, w celu eliminacji lub ograniczenia występowania negatywnych zjawisk w tym obszarze.

Źródło: NIK

Phoca PDF